

การศึกษาการใช้รูป て・てから・たあとで ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย ในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้รูป て・てから・たあとで ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ประชากร คือ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 3 และ 4 ในมหาวิทยาลัย 8 แห่งในภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเหนือจำนวน 2 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 1 แห่ง ภาคตะวันออกจำนวน 1 แห่ง กรุงเทพฯ และปริมณฑลจำนวน 2 แห่ง และภาคใต้จำนวน 2 แห่ง จำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นทั้งหมดเท่ากับ 213 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ที่มีภาษาไทยกำกับรวมจำนวนข้อทั้งหมด 12 ข้อ ใช้สถิติพรรณนา (ร้อยละ) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนสามารถใช้รูป て・たあとで ในแบบทดสอบแบบให้ใช้รูปไวยากรณ์ได้ถูกต้องเกินร้อยละ 50 ของแบบทดสอบคือ 78.87 และ 57.90 ตามลำดับ ผู้เรียนสามารถใช้รูป てから ได้ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50 ของแบบทดสอบคือ 41.31 และ 30.99 ทั้งในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์จากผลดังกล่าวแสดงว่าผู้เรียนใช้รูป てから ผิดมากกว่ารูป て และ たあとで

คำ

สำคัญ

การใช้รูป て・てから・たあとで,
ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย, มหาวิทยาลัย 8 แห่ง

A Study of the Usage of TE, TEKARA, TAATODE among Thai Learners of Japanese in Eight Universities

Abstract

This research aimed to study the usage of TE, TEKARA, and TAATODE among Thai learners of Japanese in 8 universities. The participants were 213 learners studying in their 3rd and 4th years. They were collected by a purposive sampling method: 2 from the north, 1 from the east, 1 from the north-east, 2 from Bangkok and the metropolitan region, and 2 from the south. The instruments were 2 types of examinations. The data was calculated by percentage. One was a three-option multiple choice examination. The other was a usage examination with Thai meaning. The examinations in total included 12 items. The findings revealed that the learners were able to correctly use TE and TAATODE in the usage examination more than 50 percent of the test, 78.87 and 57.90, respectively, while the learners were able to correctly use TEKARA less than 50 percent of the test at 41.31 and 30.99 in both examinations. The findings showed that the learners made more mistakes in using TEKARA than in using TE and TAATODE.

Key words

Usage of Te, Tekara, Taatode forms,
Thai learners of Japanese, Eight Universities

1. บทนำ

การสอนรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นโดยทั่วไปไม่ให้ความสำคัญหมายภาษาไทยและคำอธิบายภาษาไทยให้กับรูปไวยากรณ์ที่ปรากฏ เช่น ในหนังสือมินนะโนะนิฮงโกะ เล่ม 2 บทที่ 16 ให้ความหมายรูป て ไว้ว่า “แสดงลำดับการกระทำตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องใช้รูป て กับคำกริยาที่เกิดขึ้นเรียงตามลำดับ” ส่วนรูป てから ที่อยู่ในบทเดียวกันระบุความหมายไว้ว่า “หลังเกิดการกระทำของคำกริยา 1 แล้วก็เกิดการกระทำของคำกริยา 2 ตามมาเป็นลำดับต่อไป (มินนะโนะนิฮงโกะ เล่ม 2, 2559, น. 36-37)” ในส่วนของรูป たあとで ในมินนะโนะนิฮงโกะ เล่ม 3 บทที่ 34 ให้ความหมายไว้ว่า “หลังจากที่เรื่องหรือเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นโดยเกิดจากคำกริยา 1 หรือคำนาม の แล้วจะตามด้วยเรื่องหรือเหตุการณ์คือ กริยา 2 (มินนะโนะนิฮงโกะ เล่ม 3, 2558, น. 122)” จากคำนิยามของรูปไวยากรณ์ทั้ง 3 รูป จะสังเกตได้ว่ามีความคล้ายคลึงกัน คือ การแสดงลำดับของการกระทำ แม้ว่าในหนังสือมินนะโนะนิฮงโกะ เล่ม 3 จะอธิบายความแตกต่างของรูปไวยากรณ์ てから และ たあとで ว่า “การแสดงความรู้สึกที่มีน้ำหนักและระยะเวลา ก่อนหลังจะมีในคำกริยารูป たあとで มากกว่า てから ” ก็ตาม แต่ก็อาจยังไม่เพียงพอที่จะอธิบายให้ผู้เรียนเห็นความแตกต่างและนำไปใช้ได้ถูกต้อง

จากความหมายของไวยากรณ์ทั้ง 3 รูปที่อธิบายในหนังสือเรียนสังเกตได้ว่าไม่มีความแตกต่างมากนัก และการระบุความหมายและการใช้รูปทั้ง 3 รูปยังไม่ครอบคลุมการใช้จริงพิจารณาได้จากคำอธิบายในหนังสือเรียนมินนะโนะนิฮงโกะข้างต้นที่ขาดหน้าที่ความหมายแสดงจุดเริ่มต้นของเวลาของรูป てから การสอนจึงต้องอาศัยคำอธิบายเพิ่มเติมจากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งผู้สอนเองก็มีความรู้และลักษณะการสอนที่แตกต่างกัน เช่น อาจารย์บางท่านอาจสอนตามคำอธิบายในหนังสือเรียนซึ่งการสอนรูปไวยากรณ์ตามหนังสือเรียนไม่สามารถลงรายละเอียดเชิงลึก เนื่องจากในขั้นต้นรูปไวยากรณ์จะถูกจัด

ให้ผู้เรียนเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้การลงรายละเอียดรูปไวยากรณ์ที่สำคัญขาดหายไป (庵, 2014, p. 3) ดังนั้น ผู้เรียนที่เรียนด้วยระบบการสอนที่อธิบายตามคำอธิบายในหนังสือเช่นนี้อาจมีปัญหากการใช้รูปไวยากรณ์ที่มีความคล้ายกัน เนื่องจากในขั้นตอนของการสร้างความเข้าใจ ไม่ได้ผ่านกระบวนการอธิบายความแตกต่างหรือ ยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นความสำคัญของรูปไวยากรณ์ อีกทั้งในหนังสือเรียนส่วนใหญ่มีคำอธิบายความแตกต่างของรูปไวยากรณ์แต่ละรูปไม่ละเอียดมากนัก ดังนั้น ในการนำไปใช้อาจเกิดปัญหา กล่าวโดยสรุปปัญหาที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นไม่สามารถทำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ คือ

1. หนังสือเรียนซึ่งจัดทำขึ้นตามเนื้อหาแบบโครงสร้างที่มีจำนวนรูปไวยากรณ์จำนวนมากทำให้ลงรายละเอียดแต่ละรูปไวยากรณ์ได้น้อย เพราะต้องสอนทุกรูปไวยากรณ์

2. ความรู้ความสามารถและวิธีสอนของผู้สอนมีความแตกต่างกัน

3. ความแตกต่างระหว่างวิธีใช้รูปไวยากรณ์ของเจ้าของภาษากับวิธีใช้ที่ปรากฏในหนังสือเรียน

อาจกล่าวได้ว่าปัญหาทั้ง 3 ประเด็นข้างต้นมีส่วนทำให้เกิดการใช้รูปไวยากรณ์ผิด เช่น การใช้ てから สับสนกับ て หรือการใช้ たあとで สับสนกับ てから จากงานวิจัยรวบรวมประโยคที่แต่งผิดโดยผู้เรียนชาวต่างชาติของ 寺村 (1990) มีประโยคผิดเกี่ยวกับ $\text{てから} \cdot \text{たあとで}$ ดังนี้

(1) 毎朝 おきてから 歯をみがいて顔を洗ってすぐ日本語の教科書を勉強します。

× おきてから → おきて × 洗って → 洗って
から ลำดับที่ 5684 (寺村, 1990, p. 333)

(2) しかしその値段がちよっと高いといつてかわないつもりだったが、おみせと相談したあと安くかっってきた。

× 相談したあと→相談して ลำดับที่ 915 (寺村, 1990, p. 52)

ข้อมูลของ 寺村 (1990) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนชาวต่างชาติหลายคนยังสับสนการใช้ระหว่าง て・てから・たあとで ซึ่งเป็นรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานที่สำคัญในการแสดงลำดับของการกระทำที่เกิดขึ้น จากข้อผิดพลาดในงานของ 寺村 พออนุมานได้ว่าผู้เรียนชาวไทยก็น่าจะมีแนวโน้มใช้ผิดและมีการใช้สับสนระหว่าง て・てから・たあとで ที่ผ่านมายังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาความเข้าใจของผู้เรียนชาวไทยเกี่ยวกับ 3 รูปนี้ แต่พบงานวิจัยที่ศึกษาในประเทศญี่ปุ่น

加藤 (2002) ศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้คำสันธาน (หรือคำเชื่อมประโยค หรือ 接続詞) และคำช่วยเชื่อมประโยค (หรือ 接続助詞) ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยลูบลียานา ประเทศสโลวีเนีย จำนวน 30 คน จากเรียงความจำนวน 113 ฉบับ ผลปรากฏว่าผู้เรียนใช้รูป て สับสนกับ てから・たあとで จำนวนมากกว่า สำนวนแสดงสันธานอื่นโดยพบการใช้รูป てから จำนวน 10 ตัวอย่าง ใช้ผิดเป็นรูป て จำนวน 2 ตัวอย่าง และพบการใช้รูป たあとで จำนวน 18 ตัวอย่าง ใช้ผิดเป็นรูป て จำนวน 6 ตัวอย่าง ใช้ผิดเป็นรูป てから จำนวน 1 ตัวอย่างและรูป たら จำนวน 1 ตัวอย่าง

(3) × 友達に会ってから、話しました。
(→て)

(4) × 朝早く起きたあとで、大きい朝ごはんを食べました。(→て)

(5) × それで一年のあとでまたがしよたいやめました。(→一年して/一年してから)

นอกจากงานวิจัยลักษณะสำรวจการใช้ที่เกี่ยวข้องกับ て・てから・たあとで แล้วยังมีงานวิจัยที่ศึกษาสภาพการใช้คำช่วยเชื่อมประโยคที่แตกต่างกันระหว่างผู้เรียนชาวต่างชาติ เช่น ชาวจีนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับสูงกับเจ้าของภาษาโดย 王 (2009) ซึ่งระบุว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวจีนใช้รูป て ในการแต่งประโยคสนทนาที่

กำหนดมากกว่าชาวญี่ปุ่น จึงทำให้หลายประโยคไม่เป็นธรรมชาติและเกิดข้อผิดพลาดจำนวนมาก นอกจากนี้ ผู้เรียนชาวจีนยังใช้คำช่วยเชื่อมประโยคประเภท とし(に)・てから・たあと ซึ่งแสดงเวลาบ่อยครั้งกว่าประโยคที่แต่งโดยชาวญี่ปุ่น ผลดังกล่าวแสดงว่าแม้จะเป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับสูงแต่ก็ยังไม่สามารถใช้คำสันธานและคำช่วยเชื่อมประโยคได้เหมือนหรือใกล้เคียงเจ้าของภาษา

梈井 (2004) นำเสนอผลวิจัยการสอนรูปไวยากรณ์ ขั้นตอนของศูนย์นักเรียนแลกเปลี่ยนมหาวิทยาลัยคุมาโมโตะพบว่าแม้จะสอนรูป てから ก่อนรูป たあとで・まえに แต่กลับพบว่าผู้เรียนไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง เช่น ประโยค (6) เป็นประโยคปกติที่คนญี่ปุ่นใช้ แต่นักเรียนต่างชาติแต่งประโยคในความหมายเดียวกันด้วย たあとで ในประโยค (7) ซึ่งไม่เหมาะสม

(6) 私は夏休みになってから国へ帰り—ます。

(7) *私は夏休みになったあとで国へ帰ります。

梈井 ได้ระบุสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำ てから ไปใช้ได้อย่างเหมาะสมว่าน่าจะเกิดจากความหมายที่เกิดจากการรวมกันของ て ที่แสดงความหมาย “ตามลำดับ” กับ から ที่แสดงความหมาย “จุดเริ่ม” “สาเหตุ”

ข้อมูลผลวิจัยของ 梈井 เป็นที่ยืนยันได้ว่าแม้รูป てから และ たあとで จะเป็นรูปในระดับพื้นฐานและวิธีการใช้ในประโยคไม่ซับซ้อน แต่ผู้เรียนยังใช้สับสนอยู่ ทั้งนี้อาจเกิดจากความหมายที่คล้ายคลึงกัน แต่ในกรณีที่ผู้สอนสามารถอธิบายจุดต่างให้ผู้เรียนเพิ่มเติมได้ก็น่าจะทำให้ผู้เรียนแยกแยะการใช้ระหว่าง てから・たあとで ได้ถูกต้อง

ในงานวิจัยนี้สรุปความหมายและวิธีใช้ของรูป て・てから・たあとได้ดังนี้โดยเริ่มจากลักษณะที่เป็นคำสำคัญของรูปต่าง ๆ

รูป て มีลักษณะสำคัญ คือ 継起 กล่าวคือ เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลัง

รูป てから มีลักษณะสำคัญ คือ 連続 กล่าวคือ เหตุการณ์ในประโยคหลักและเหตุการณ์ในอนุประโยค มีความต่อเนื่องกัน (連続性があり) โดยที่เหตุการณ์ในอนุประโยคเป็นเหตุการณ์สำคัญต่อการเกิดของ เหตุการณ์ในประโยคหลัก

รูป たあとで มีลักษณะสำคัญ คือ 完結 และ 偶然性 กล่าวคือ 完結 คือเหตุการณ์ในอนุประโยค เกิดขึ้นและเสร็จสมบูรณ์ เหตุการณ์ในอนุประโยค กับเหตุการณ์ในประโยคหลักจึงมักขาดความต่อเนื่อง (連続性がなし) เหตุการณ์ในอนุประโยคจึงทำหน้าที่ เสมือนบริบทหรือเหตุการณ์แวดล้อมของประโยคหลัก

ส่วน 偶然性 คือ เหตุการณ์ในอนุประโยคและ ประโยคหลักหลายครั้งไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

สรุปเปรียบเทียบความหมายและการใช้ได้ตาม ตาราง 1-2

ตัวอย่างแสดงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง (กรณี เหตุการณ์มีลำดับการเกิดแน่นอนไม่สามารถใช้ てから และ たあとで ได้)

(8) 晩ご飯を食べてから、テレビを見ま す。

หลังจากทานอาหารเย็นก็จะดูทีวี

ตัวอย่างแสดงนัยความหมายว่าอนุประโยคจะ ต้องเกิด มิฉะนั้นเหตุการณ์ในประโยคหลักจะไม่เกิด ของรูป てから

ตาราง 1 ความหมาย て・てから・たあとで

て	てから	たあとで
แสดงลำดับเหตุการณ์ ก่อนหลัง (เบื้องต้น เหตุการณ์มีลำดับการ เกิดแน่นอนหรือไม่แน่นอนก็ได้) ¹	- แสดงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง (กรณี เหตุการณ์มีลำดับการเกิดแน่นอนไม่ สามารถใช้ てから ได้) - มีนัยความหมายว่าอนุประโยคจะต้องเกิด มิฉะนั้นเหตุการณ์ในประโยคหลักจะไม่เกิด เป็นการให้ความสำคัญกับประโยคที่อยู่หน้า てから (庵まか, 2008, p. 202) - แสดงจุดเริ่มนับเวลาของการกระทำหรือ สภาพ “นับตั้งแต่ หลังจากนั้นไป” - เหตุการณ์ในประโยคหลักและเหตุการณ์ใน อนุประโยคมีความต่อเนื่องกัน (連続性 があり) และให้ความรู้สึกว่าเหตุการณ์ใน ประโยคหลักและเหตุการณ์ในอนุประโยค ห่างกันในระยะเวลาอันสั้น (日本語教 育事典, 2000, p. 440)	- แสดงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง เหตุการณ์ ในอนุประโยคเกิดขึ้นเสร็จสมบูรณ์ เหตุการณ์ในประโยคหลักจึงเกิดขึ้น (กรณี เหตุการณ์มีลำดับการเกิดแน่นอนไม่ สามารถใช้ たあとで ได้) - เหตุการณ์ในอนุประโยคและประโยคหลัก ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน (偶然性) (寺村, 1992) แสดงลำดับของเหตุการณ์แบบ วัตถุวิสัย (Objective) (庵まか, 2008, p. 202) - เหตุการณ์ในประโยคหลักและเหตุการณ์ใน อนุประโยคหลายครั้งไม่ต่อเนื่องกัน (途切 られがあり) 2 เหตุการณ์จึงเป็นเหตุการณ์ ที่แยกออกจากกันโดยแสดงเพียงนัย ความหมายก่อนหลังเท่านั้น (日本語教 育事典, 2000, p. 440)

¹ เหตุการณ์มีลำดับการเกิดแน่นอน เช่น 「缶を開ける」 กับ 「ビールを飲む」 เป็น 2 เหตุการณ์ที่ต้องเกิดตามลำดับสลับตำแหน่งการเกิด ไม่ได้ การนำเสนอประโยคควรอยู่ในรูป て缶を開けて、ビールを飲む แต่กรณีลำดับเหตุการณ์ไม่แน่นอน เช่น 「お風呂に入る」 กับ 「寝る」 สามารถใช้ได้ทั้ง 3 รูป 「お風呂に入って／入ってから／入ったあとで寝る」

(9) 靴を脱いでから、入ってください。
 กรณาลอดรองเท้าก่อนเข้าห้อง
 ตัวอย่างแสดงจุดเริ่มต้นนับเวลาของการกระทำหรือ
 สภาพ “นับตั้งแต่หลังจากนี้ไป” ของรูป てから
 (10) 戦争が終わってからもう十七年にな
 りました。
 นับแต่สงครามสิ้นสุดลงก็เป็นเวลา 17 ปี (“戦争
 が終わって” แสดง จุดเริ่มต้นนับเวลาของ 17 ปี)
 (11) 夜が明けてから、出かけましょう。
 ให้สว่างก่อนค่อยออกไป (“夜が明けて” แสดง
 จุดเริ่มของการกระทำ)
 แสดงตัวอย่างลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง เหตุการณ์
 ในอนุประโยคเกิดขึ้นเสร็จสมบูรณ์ เหตุการณ์ในประโยค
 หลักจึงเกิดขึ้นของรูป たあとで
 (12) ジェットコースターに乗ったあとで(乗
 ってから)、気持ちが悪くなった。
 (降りたあとで気持ちが悪くなった)(庵,
 2001, p. 458)

หลังจากขึ้นเครื่องเล่นเจตคอสเตอร์เสร็จก็รู้สึก
 คลื่นไส้เวียน
 (กรณีใช้ 乗ってから ความหมาย คือ “ตั้งแต่
 (ก้าวขา) ขึ้นเครื่องเล่นเจตคอสเตอร์จนเสร็จก็รู้สึกคลื่นไส้
 เวียนเวียน”)
 ประโยค (12) แสดงความแตกต่างระหว่างนัย
 ความหมายของรูป てから กับ たあとで ที่มาจาก
 ลักษณะความหมายของ て แสดงการกระทำต่อเนื่อง
 และ た แสดงการกระทำที่เกิดขึ้นเสร็จสมบูรณ์
 แสดงตัวอย่างเหตุการณ์ในอนุประโยคและ
 ประโยคหลักเป็นสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกัน เป็นการบรรยาย
 ลำดับของเหตุการณ์แบบวัตถุนิยมของรูป たあとで
 (13) 先生が出かけたあとで、奥さんから
 電話が来た。
 หลังจากอาจารย์ออกไป ก็มีโทรศัพท์จากภรรยา
 โทรเข้ามา
 แสดงตัวอย่างประโยคหลักเป็นประโยคคำถาม
 ของ たあとで

ตาราง 2 การใช้ て・てから・たあとで

て	てから	たあとで
1. ประธานในอนุประโยคและประโยคหลัก เป็นบุคคลเดียวกัน (มักเป็นคำกริยา แสดงการกระทำ เกิดจากความ ตั้งใจ) (เชิงอรธ 1) 2. มีกรณีประธานในอนุประโยคและ ประโยคหลักแตกต่างกัน แต่พบ ไม่บ่อย เช่น 新幹線が停車し て、そこかで見たことのある 女性が降りてきた (รถไฟ ชิงคันเซนจอด แล้วก็ผู้หญิงสาวที่ เหมือนเคยเห็นมาก่อนเดินลงมา จากรถ)。(吉永, 2012, p. 115)	1. ประธานในอนุประโยคและประโยคหลัก เป็นบุคคลเดียวกัน และแตกต่างกัน ((8)-(11)) 2. ประโยคหลักมักเป็นประโยคคำสั่ง ตั้งใจ ชักชวน ขอร้องได้ (庵(ほか, 2008, p. 203) ((9),(11)) 3. ประโยคหลักเป็นประโยคคำถาม ไม่ได้ (ยกเว้น てから แสดงจุด เริ่มต้นนับเวลา) เช่น こつち に来てから、何日にな る? (มาที่นี่ได้กี่วันแล้ว)。	1. ประธานในอนุประโยคและประโยคหลัก เป็นบุคคลเดียวกันและแตกต่างกัน ((12)-(13)) 2. ประโยคหลักมักเป็นประโยคคำสั่ง ตั้งใจ ชักชวน ขอร้องไม่ได้ (庵(ほか, 2008, p. 203) 3. ประโยคหลักเป็นประโยคคำถาม ได้ เนื่องจากอนุประโยค たあ とで เป็นสิ่งกำหนดเวลาของ ประโยคหลักอย่างกว้าง ๆ ((14)) 4. เกิดร่วมกับคำกริยาวิเศษณ์แสดง ปริมาณ เช่น 少し ได้ 一少しあ とで ((15))

(14) 携帯代を払ったあとで、何日ぐらいで利用停止が解除するんですか。

หลังจากจ่ายค่าโทรศัพท์แล้ว อีกประมาณกี่วันจึงจะใช้โทรศัพท์ได้คะ

แสดงตัวอย่างการเกิดร่วมกับคำกริยาวิเศษณ์แสดงปริมาณของรูป たあとで

(15) 台風が過ぎた少しあとで、母が体に異常を感じた。

ภายหลังลมพายุพัดผ่าน แม่ก็รู้สึกได้ถึงความผิดปกติของร่างกาย

การศึกษาการใช้ภาษาหรือรูปไวยากรณ์นี้เป็นการศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการนำรูป て・てから・たあとで ไปใช้ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจสภาพการเรียนรู้รูปไวยากรณ์ของผู้เรียนและสามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการออกแบบการสอนรูป て・てから・たあとで ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้รูป て・てから・たあとで ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง

3. วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรคือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 213 คน ซึ่งผ่านการเรียนภาษาญี่ปุ่นขั้นต้นมาแล้ว ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากมหาวิทยาลัย 8 แห่ง โดยคำนึงถึงการกระจายของมหาวิทยาลัยในภูมิภาค มหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยในภาคเหนือ 2 แห่ง (จำนวนนักศึกษา 20 คนและ 30 คน)

2. มหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 แห่ง (จำนวนนักศึกษา 31 คน)

3. มหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 แห่ง (จำนวนนักศึกษา 40 คน)

4. มหาวิทยาลัยในภาคกลางและปริมณฑล 2 แห่ง (จำนวนนักศึกษา 38 คนและ 18 คน)

5. มหาวิทยาลัยในภาคใต้ 2 แห่ง (จำนวนนักศึกษา 22 คนและ 14 คน)

ประชากรที่ศึกษาแบ่งตามผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นได้เป็นดังนี้

1. นักศึกษาที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ N1 จำนวน 0 คน

2. นักศึกษาที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ N2 จำนวน 24 คน

3. นักศึกษาที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ N3 จำนวน 38 คน

4. นักศึกษาที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ N4 จำนวน 71 คน

5. นักศึกษาที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ N5 จำนวน 36 คน

6. นักศึกษาที่ไม่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นจำนวน 44 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายและวิธีใช้ของ て・てから・たあとで

2. วิเคราะห์ความเหมือนความต่างของบริบทที่รูป て・てから・たあとで ปรากฏ นำข้อมูลที่ได้เป็นเกณฑ์ในการเลือกประโยคในแบบทดสอบทั้ง 2 ประเภท

3. จัดทำแบบทดสอบตามขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

4. นำแบบทดสอบที่ผ่านกระบวนการสร้างไปใช้กับประชากรกลุ่มเป้าหมาย

5. ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบ

6. วิเคราะห์ลักษณะการใช้จากข้อผิดพลาดที่ปรากฏ แล้วนำคะแนนมาหาค่าร้อยละ

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบทดสอบ 3 ตัวเลือกจำนวน 6 ข้อ

2. แบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์จำนวน 6 ข้อ โดยมีความหมายภาษาไทยกำกับซึ่งมีค่าแสดงลำดับของการกระทำ เช่น คำว่า “แล้วก็” “หลังจาก” กำกับ และไม่มีคำว่า “แล้วก็” “หลังจาก” กำกับ และให้เลือกแต่งประโยคโดยใช้ て、てから หรือ たあとで ตามความเหมาะสม

ในแบบทดสอบมีข้อความข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา มหาวิทยาลัย ระยะเวลาเรียนภาษาญี่ปุ่น และผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่น

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ

1. นำผลการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมายและวิธีใช้ของรูป て、てから、たあとで เป็นข้อมูลในการสร้างข้อคำถามในแบบทดสอบ

2. สร้างแบบทดสอบโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์

3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบทดสอบที่สร้าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นชาวญี่ปุ่นจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแบบ 3 ตัวเลือกว่าเลือกตอบได้คำตอบเดียวหรือไม่ ผลปรากฏว่ามีจำนวนแบบทดสอบจำนวน 18 ข้อ จากจำนวน 41 ข้อ มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป กลุ่มที่สองคือ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมของแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ซึ่งมีความหมายภาษาไทยกำกับ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน แบ่งออกเป็นคนไทยที่เคยศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่นนานเกิน 5 ปี 3 ท่าน และคนญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนานเกิน 5 ปี จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบว่าประโยคภาษาไทยที่กำหนดให้แต่งประโยค

ด้วยรูป て、てから หรือ たあとで นั้นชัดเจนไม่สร้างความสับสนให้กับกลุ่มเป้าหมาย ผลปรากฏว่าแบบทดสอบทั้ง 6 ข้อ มีคุณภาพเหมาะสมกับการนำไปใช้วัดการใช้รูป て、てから、たあとで

4. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน แบ่งออกเป็นนักศึกษาที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ N3 จำนวน 1 คน นักศึกษาที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นระดับ N4 จำนวน 6 คน และนักศึกษาที่ไม่มีผลสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่นจำนวน 3 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

4.1 แบบทดสอบแบบ 3 ตัวเลือกมีจำนวนข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปจำนวน 6 ข้อ จากจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเมื่อคำนวณด้วยสูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน (K-R20) เท่ากับ 0.34

4.2 แบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์มีจำนวนข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปจำนวน 6 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเมื่อคำนวณด้วยสูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน (K-R20) เท่ากับ 0.25

จำนวนข้อในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก เท่ากับ 6 ข้อ สัดส่วนจำนวนข้อระหว่าง て:てから:たあとで คือ 3:1:2

จำนวนข้อในแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ เท่ากับ 6 ข้อ สัดส่วนจำนวนข้อระหว่าง て:てから:たあとで คือ 1:2:3

จำนวนข้อในแบบทดสอบทั้ง 2 ประเภท เท่ากับ 12 ข้อ สัดส่วนจำนวนข้อระหว่าง て:てから:たあとで คือ 4:3:5

5. นำแบบทดสอบไปปรับปรุงและนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อผิดพลาด หมายถึง ข้อผิดพลาดด้านรูปกับข้อผิดพลาดด้านการนำไปใช้

ตัวอย่างประโยคที่ผิดด้านรูป

(16) 先生が出かけるあとで、奥さんから電話が来た。(→出かけたあとで)

ตัวอย่างประโยคที่ผิดด้านการนำไปใช้

(17) 毎朝おきてから歯をみがいて顔を洗ってすぐ日本語の教科書を勉強します。

(→おきて)(→洗ってから) ลำดับที่ 5684 (寺村, 1990, p. 333)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กรณีผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายไม่ตอบแบบทดสอบ ให้จัดเป็นข้อผิดพลาดด้านการนำไปใช้

2. การแปลประโยคภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยแปลเฉพาะในส่วนของตัวอย่างที่นำเสนอความหมายของรูป て・てから・たあとで ตามตาราง 1 และ 2

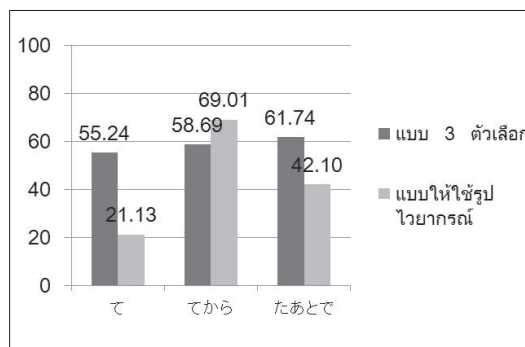
3. เกณฑ์การประเมินข้อถูกข้อผิดใช้เกณฑ์คำตอบที่เหมาะสมที่สุดของแต่ละประโยคที่เป็นข้อทดสอบ

4. วิธีการวิจัย

นำเสนอผลออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลภาพรวมของแบบทดสอบแต่ละประเภท และผลรายข้อและรายรูปไวยากรณ์

4.1 แสดงผลภาพรวมของแบบทดสอบ 2 ประเภท

จากผลการศึกษาการใช้ て・てから・たあとで พบข้อผิดพลาดด้านการนำไปใช้เป็นส่วนส่วนจำนวนมากกว่าข้อผิดพลาดด้านรูปโดยพบข้อผิดพลาดด้านรูปเพียง 2 ครั้งในแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์จำนวน 2 รูป คือ รูป てから กับ たあとで โดยผันเป็น たから กับ てあとで แสดงผลข้อผิดพลาดภาพรวมของแบบทดสอบทั้ง 2 ประเภทได้ตามแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 ร้อยละข้อผิดพลาดระหว่างแบบทดสอบ 2 ประเภท

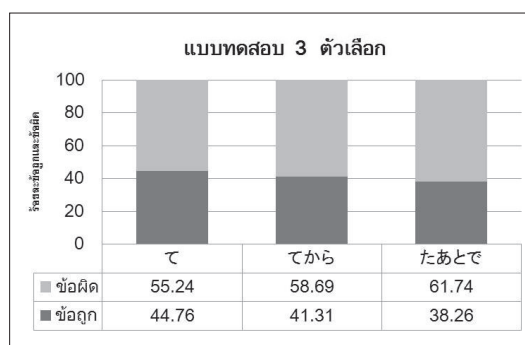
แผนภูมิ 1 แสดงผลร้อยละข้อผิดพลาดของแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์โดยมีความหมายภาษาไทยกำกับ แสดงผลได้ดังนี้

1. รูป て ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกมีข้อผิดพลาดร้อยละ 55.24 ส่วนแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์มีข้อผิดพลาดร้อยละ 21.13

2. รูป てから ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกมีข้อผิดพลาดร้อยละ 58.69 ส่วนแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์มีข้อผิดพลาดร้อยละ 69.01

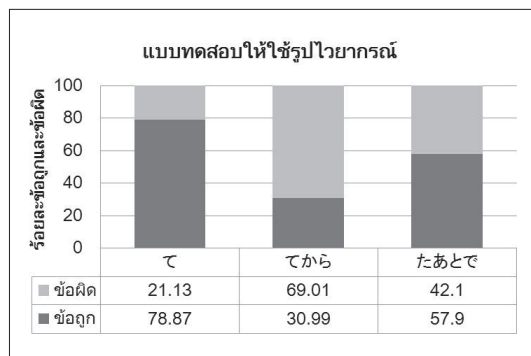
3. รูป たあとで ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกมีข้อผิดพลาดร้อยละ 61.74 ส่วนแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์มีข้อผิดพลาดร้อยละ 42.10

แสดงผลข้อถูกและข้อผิดแบ่งตามประเภทแบบทดสอบได้ตามแผนภูมิ 2-3

แผนภูมิ 2 ร้อยละข้อถูกและข้อผิดพลาดของแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก

แผนภูมิ 2 แสดงร้อยละข้อถูกและข้อผิดของรูป
て・てから・たあとで ของแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก
โดยแต่ละรูปมีร้อยละข้อผิดมากกว่าข้อถูก โดยมีข้อผิด
ร้อยละ 55.24, 58.69 และ 61.74 โดยรูป たあとで มี
ร้อยละข้อผิดมากที่สุด

แผนภูมิ 3 ร้อยละข้อถูกและข้อผิดของแบบทดสอบให้
ใช้รูปไวยากรณ์

แผนภูมิ 3 แสดงร้อยละข้อถูกและข้อผิดของ
รูป て・てから・たあとで ของแบบทดสอบให้ใช้รูป
ไวยากรณ์ โดยรูป て และ たあとで มีร้อยละข้อถูก
มากกว่าข้อผิด คือ 78.87 ต่อ 21.13 และ 57.9 ต่อ
42.1 ส่วนรูป てから มีข้อถูกน้อยกว่าข้อผิดโดยมีข้อถูก
ร้อยละ 30.99 ส่วนข้อผิดร้อยละ 69.01 จากผลดังกล่าว
อาจสรุปได้ว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถนำรูป て และ
たあとで ไปใช้ได้ดีขึ้นเมื่อประโยคมีความหมาย
ภาษาไทยกำกับ ส่วนรูป てから มีร้อยละข้อผิดสูงกว่า
ข้อถูกทั้งในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและแบบทดสอบให้
ใช้รูปไวยากรณ์

4.2 แสดงผลรายข้อและรายรูปไวยากรณ์

ตาราง 3-4 นำเสนอจำนวนข้อผิดพร้อมคำตอบ
ของแต่ละข้อเพื่อประกอบการรายงานผลด้วยแผนภูมิ
4-5

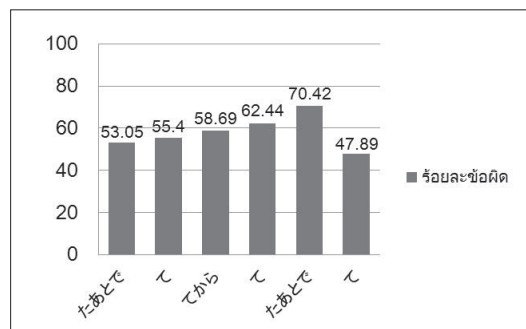
ตาราง 3 จำนวนข้อผิดของประโยคในแบบ
ทดสอบ 3 ตัวเลือก (จำนวนผู้ทำแบบทดสอบ 213 คน)

แบบทดสอบแบบ 3 ตัวเลือก			
ข้อ	ประโยค	จำนวนข้อผิด	ร้อยละ
1	太郎は戦争が(終わって・ 終わってから・終わっ たあとで)死んだ。	113	53.05
2	私の仕事は世界中の経 済情報を(調べて・調べ てから・調べたあとで)、 上司に伝えるのです。	118	55.40
3	夜が(明けて・明けてから・ 明けたあとで)、出かけ ましょう。	125	58.69
4	日本語を参考にして、 英文を(完成させて・完成 させてから・完成させた あとで)、言いなさい。	133	62.44
5	「ゆっくり眠ってください。 お医者さまが(いらして・ いらしてから・いらしたあ とで)、また話しにくるわ」 と看護師が言った。	150	70.42
6	音を(鳴らして・鳴らし てから・鳴らしたあとで)、 確かめながら、好きな音 を見つけましょう。	102	47.89

ตาราง 4 จำนวนข้อผิดพลาดของประโยคในแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ (จำนวนผู้ทำแบบทดสอบ 213 คน)

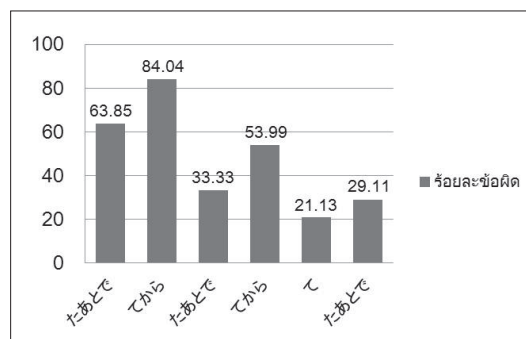
แบบทดสอบแบบให้ใช้รูปไวยากรณ์			
ข้อ	ประโยค	จำนวนข้อผิดพลาด	ร้อยละ
1	จ่ายค่าโทรศัพท์แล้ว อีกประมาณกี่วันจึงจะใช้ โทรศัพท์ได้คะ/ครับ 携帯代を(はらう)____ はらったあとで____何日 ぐらいで利用停止が解 除するんですか。	136	63.85
2	นี่เป็นนิสัยของฮานาโกะเมื่อ เวลามีเรื่องขอร้องจะไม่พูด ทันที แต่จะหายใจลึก ๆ 1 ครั้งก่อนพูดออกมา これは、お願いがあると きの花子のくせです。 すぐには言わず、ひと息、 呼吸を(おく)____おいてか ら____、話し出すのです。	179	84.04
3	หลังจากที่อาจารย์ออกไป แล้ว ภรรยาก็โทรศัพท์มา 先生が(出かける) ____出かけたあとで____、 奥さんから電話が来た。	71	33.33
4	หลังจากเรียนจบก็ทำงาน ที่นี่มาตลอด 大学を(卒業する) ____卒業してから____、 ずっとこの会社で 働いている。	115	53.99
5	ฉันมักจะกลับบ้าน ทำ อาหารกินเองแล้วก็นอน 私はいつも家へ帰って、 (自炊する)____自炊し て____、それから休みに 入る。	45	21.13
6	หลังจากหาโรกินข้าวเสร็จ ฮานาโกะก็มาหา 太郎がご飯を(食べる) ____食べたあとで____、 花子がやって来た。	62	29.11

แผนภูมิ 4-5 ด้านล่างเป็นแผนภูมิแท่งแสดงร้อยละข้อผิดพลาดรายการข้อของแบบทดสอบทั้ง 2 ประเภทตามจำนวนในตาราง 3-4

แผนภูมิ 4 ร้อยละข้อผิดพลาดรายการข้อ แบบทดสอบ 3 ตัวเลือก

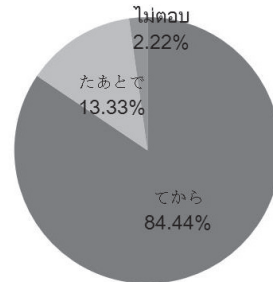
จากแผนภูมิ 4 ข้างต้นผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายทำผิดรูป たあとで ประโยค「ゆっくり眠ってください。お医者さまが(いらして・いらしてから・いらしたあとで)、また話しにくるわ」と看護師が言った。」มากที่สุดคือ ร้อยละ 70.42 รองลงมาคือ รูป ประโยค「日本語を参考にして、英文を(完成させて・完成させてから・完成させたあとで)、言いなさい。」ร้อยละ 62.44 รูปที่มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุดคือ รูป ประโยค「音を(鳴らして・鳴らしてから・鳴らしたあとで)、確かめながら、好きな音を見つしましょう。」ร้อยละ 47.89

แผนภูมิ 5 ร้อยละข้อผิดพลาดรายการข้อ แบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์

จากแผนภูมิ 5 ข้างต้นผู้เรียนทำผิดรูป てから
ประโยค「これはお願いがあるときの花子のくせ
です。すぐには言わず、ひと息、呼吸を(おく)
_____話し出すのです。」มากที่สุดร้อยละ
84.04 รองลงมาคือ รูป たあとで ประโยค「携帯
代を(はらう)_____何日ぐらいで利用停
止が解除するんですか。」ร้อยละ 63.85 รูปที่มี
ข้อผิดพลาดที่สุดคือ รูป て ประโยค「私はいつも家
へ帰って、(自炊する)_____、それから
休みに入る。」ร้อยละ 21.13

แผนภูมิ 6 แสดงคำตอบของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย
คำตอบที่ถูกต้อง คือ て กลุ่มเป้าหมายตอบ てから
ร้อยละ 43.06 และ たあとで ร้อยละ 54.39 ไม่ตอบ
ร้อยละ 2.55

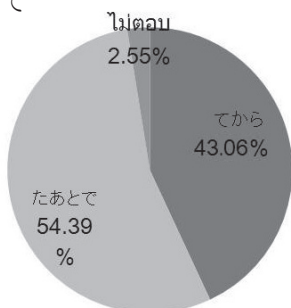
แผนภูมิ 7 ลักษณะข้อผิดพลาดรูป て (N=45) แบบทดสอบ
ให้ใช้รูปไวยากรณ์

ตาราง 5 ลักษณะข้อผิดพลาดรูปไวยากรณ์

ประเภทแบบทดสอบ	รูปไวยากรณ์ (จำนวน ข้อผิดพลาดจากตาราง 3 และ 4)	ลักษณะข้อผิดพลาด				
		て	てから	たあとで	ไม่ตอบ	ผิด
แบบทดสอบ 3 ตัวเลือก	て (353) ²	-	152	192	9	-
	てから (125)	77	-	47	1	-
	たあとで (263)	115	147	-	1	-
แบบทดสอบให้ใช้ รูปไวยากรณ์	て (45)	-	38	6	1	-
	てから (294)	173	-	120	-	1
	たあとで (269)	76	192	-	-	1

แผนภูมิ 6-11 แสดงลักษณะข้อผิดพลาดของแต่ละรูป
ด้วยค่าร้อยละ นำเสนอโดยจัดเรียงตามรูปและเปรียบเทียบ
ระหว่างประเภทแบบทดสอบ

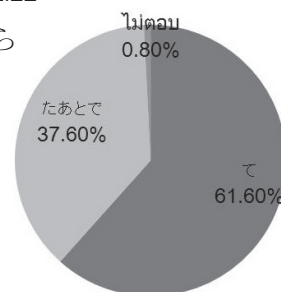
รูป て

แผนภูมิ 6 ลักษณะข้อผิดพลาดรูป て (N=353) แบบทดสอบ
3 ตัวเลือก

แผนภูมิ 7 แสดงคำตอบของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย
คำตอบที่ถูกต้อง คือ て กลุ่มเป้าหมายตอบ てから
ร้อยละ 43.44 และ たあとで ร้อยละ 13.33 และ
ไม่ตอบร้อยละ 2.22

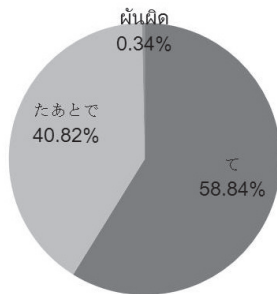
รูป てから

แผนภูมิ 8 ลักษณะข้อผิดพลาดรูป てから (N=125) แบบ
ทดสอบ 3 ตัวเลือก

² ตัวเลขในวงเล็บในตาราง 5 และใต้แผนภูมิ 6-11 เป็นจำนวนข้อผิดพลาดทั้งหมดที่ได้มาจากการรวมกันของข้อผิดพลาดในตาราง 3 และ 4 ของแต่ละรูป

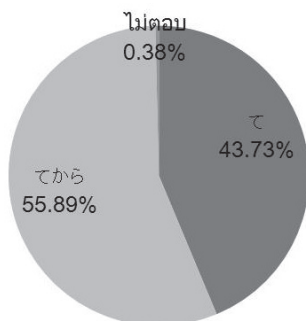
แผนภูมิ 8 แสดงคำตอบของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย คำตอบที่ถูกต้อง คือ てから กลุ่มเป้าหมายตอบ て ร้อยละ 61.60 และ たあとで ร้อยละ 37.60 ไม่ตอบ ร้อยละ 0.80

แผนภูมิ 9 ลักษณะข้อผิดพลาด てから (N=294) แบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์

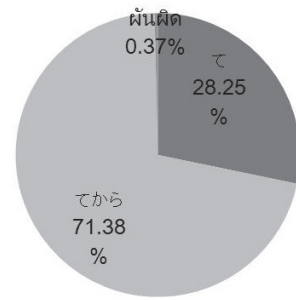
แผนภูมิ 9 แสดงคำตอบของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย คำตอบที่ถูกต้อง คือ てから กลุ่มเป้าหมายตอบ て ร้อยละ 58.84 และ たあとで ร้อยละ 40.82 ผันผิด ร้อยละ 0.34

รูป ตาあとで

แผนภูมิ 10 ลักษณะข้อผิดพลาด ตาあとで (N=263) แบบทดสอบ 3 ตัวเลือก

แผนภูมิ 10 แสดงคำตอบของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย คำตอบที่ถูกต้อง คือ ตาあとで กลุ่มเป้าหมายตอบ て ร้อยละ 43.73 และ てから ร้อยละ 55.89 และไม่ตอบ ร้อยละ 0.38

แผนภูมิ 11 ลักษณะข้อผิดพลาด ตาあとで (N=269) แบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์

แผนภูมิ 11 แสดงคำตอบของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย คำตอบที่ถูกต้อง คือ ตาあとで กลุ่มเป้าหมายตอบ て ร้อยละ 28.25 และ てから ร้อยละ 71.38 ผันผิด ร้อยละ 0.37

5. อภิปรายผล

ในส่วนนี้นำเสนอการอภิปรายแยกตามรูปไวยากรณ์ て・てから・ตาあとで ตามลำดับดังนี้

รูป て

เมื่อพิจารณาผลการใช้รูป て จากแบบทดสอบ ทั้ง 2 ประเภททำให้เห็นว่ากรณีมีความหมายภาษาไทย กำกับในแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ประโยค (21) ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกใช้รูป て ได้ถูกต้อง มากกว่าประโยคที่ปรากฏในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก (ประโยค (18)-(20))

(18) 私の仕事は世界中の経済情報を (調べて・調べてから・調べたあとで)、上司に伝えるのです。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 55.40)

(19) 日本語を参考にして、英文を(完成させて・完成させてから・完成させたあとで)、言いなさい。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 62.44)

(20) 音を(鳴らして・鳴らしてから・鳴らし
たあとで)、確かめながら、好きな音を見つけま
しょう。

(ข้อผิดร้อยละ 47.89)

(21) ฉันมักจะกลับบ้าน ทำอาหารกินเองแล้วก็
นอน

私はいつも家へ帰って、(自炊す
る)_____、それから休みに入る。

(ข้อผิดร้อยละ 21.13)

เมื่อพิจารณาลักษณะของประโยคจะเห็นได้ว่า
ในกรณีประโยค (21) มีคำภาษาไทยคำว่า “แล้วก็”
และคำสันธาน それから อยู่ต้นประโยคซึ่งเป็นคำ
สังเกตที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือก
ใช้รูป て ถูกต้องในแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ ส่วน
ประโยคที่ปรากฏในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก ประโยค
(18)-(20) รูป て แสดงความหมายลำดับของเหตุการณ์
ก่อนหลัง ประโยค (18)-(20) ไม่มีคำให้สังเกตเหมือน
ประโยค (21) จึงอาจทำให้ข้อผิดพลาดส่วนสูง คือ ร้อยละ
55.40, 62.44 และ 47.89 ตามลำดับ ลักษณะการใช้
รูป て ในประโยค (18)-(20) คือการใช้ในความหมาย
“ลำดับของเหตุการณ์ก่อนหลัง” โดยคำกริยาใน
อนุประโยคและประโยคหลักเป็นคำกริยาแสดงความ
ตั้งใจได้ ซึ่งมีลักษณะประโยคเช่นเดียวกับประโยค (21)
เพียงแต่ไม่ปรากฏคำสันธาน それから ให้สังเกต จาก
ผลดังกล่าวอภิปรายเสริมได้ว่าผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย
มีแนวโน้มจดจำการใช้รูป て จากคำสันธาน それから
ไม่ได้จดจำการใช้จากลักษณะประโยคที่จำเป็นต้องใช้
รูป て ในการเชื่อมระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับ
ซึ่งห้วงเวลาไม่ทับซ้อนกัน จากผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษา
ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างรูป て กับ それから ที่ปรากฏ
ในหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนในมหาวิทยาลัย
เป้าหมาย 8 แห่งใช้พบว่ามีการใช้หนังสือเรียน 4
เล่มหลักต่อไปนี้

1. みんなの日本語 (มินนะโนะนียงโกะ) มีการ
ใช้ในมหาวิทยาลัย 4 แห่ง (ในจำนวนนี้มี 1 มหาวิทยาลัย
ใช้เฉพาะมินนะโนะนียงโกะเล่ม 3-4 สำหรับชั้นปี 1)

2. 初級日本語 (東京外国語大学) มีการใช้
ในมหาวิทยาลัย 2 แห่ง

3. 日本語 123 มีการใช้ในมหาวิทยาลัย 1 แห่ง

4. New Approach (基礎編・完成編) มีการ
ใช้ในมหาวิทยาลัย 1 แห่ง

จากการสำรวจหนังสือเรียนพบ それから
ปรากฏในบทที่ 6 และ 11 ของมินนะโนะนียงโกะแสดง
การเชื่อมประโยค 2 ประโยคแต่ไม่ปรากฏคำอธิบาย
それから ในส่วนคำอธิบายไวยากรณ์และในส่วน
คำอธิบายรูป て (มินนะโนะนียงโกะ เล่ม 2, 2559,
น. 37-39) แต่พบการฝึกรูป て โดยมี それから
ปรากฏรวมในแบบฝึกหัด B (練習B) ส่วนหนังสือเรียน
初級日本語 พบ それから บทที่ 5 มีคำอธิบาย
ความหมายและวิธีการใช้ และปรากฏรูป て ในบท
ที่ 11 ทั้งความหมายแสดงลำดับของเหตุการณ์และ
ขยายเหตุการณ์หลัก ไม่ปรากฏ それから ร่วมกับการ
ฝึกใช้ て ในแบบฝึกของหนังสือเรียน 初級日本語 และ
ไม่พบการอธิบายการใช้ それから ในหนังสือเรียน
日本語 123 และ New Approach (基礎編・完
成編)

ความหมาย それから ที่ปรากฏในบทที่ 6 ใน
หนังสือมินนะโนะนียงโกะ เล่ม 1 คือ หลังจากนั้น, ต่อ
จากนั้น (มินนะโนะนียงโกะ เล่ม 1, 2558, น. 83) และ
and then, after that (初級日本語 บทที่ 5) จาก
ข้อมูลดังกล่าวอาจอภิปรายเพิ่มเติมได้ว่ากลุ่มเป้าหมาย
เข้าใจความหมายและการใช้คำว่า それから ว่าใช้กับ
เหตุการณ์ตั้งแต่ 2 เหตุการณ์ขึ้นไปที่มีลำดับการเกิด
แม้จะไม่มีหนังสือเรียนเล่มใดอธิบายการเกิดรวมกัน
ระหว่างรูป て กับ それから แต่ด้วยความหมายของ
คำที่สามารถใช้ร่วมกับรูป て ได้จึงทำให้ผู้เรียนกลุ่ม

เป้าหมายเลือกใช้ て ในประโยคที่มี そろから ปรากฏ
ได้ถูกต้อง³

เมื่อนำหลักเกณฑ์การใช้ て ในตาราง 1-2
ประกอบการพิจารณาประโยค (18)-(21) จะเห็นได้ว่าทั้ง
4 ประโยคมีลักษณะเป็นไปตามหลักการใช้รูป て กล่าวคือ
ประธานในอนุประโยคและประโยคหลักเป็นบุคคล
เดียวกัน คำกริยาเป็นคำกริยาแสดงความตั้งใจ ห่วงเวลา
ที่เกิดการกระทำไม่ทับซ้อนกัน เมื่อพิจารณาประโยคจะ
พบว่าเหตุการณ์ต้องเกิดตามลำดับ อนุประโยค ได้แก่
「世界中の経済情報を調べて」「英文を完成さ
せて」「音を鳴らして」「日本語を参考にして」
ต้องเกิดก่อนเหตุการณ์ในประโยคหลัก

เมื่อพิจารณาลักษณะข้อผิดพลาดของรูป て ประกอบ
โดยแยกตามแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและแบบทดสอบ
ให้ใช้รูปไวยากรณ์พบว่าลักษณะข้อผิดพลาดระหว่าง てから
กับ たあとで คือ ร้อยละ 43.06 กับร้อยละ 54.39
(แผนภูมิ 6) โดยลักษณะข้อผิดพลาดเป็น てから มากกว่า たあ
とで ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก ส่วนแบบทดสอบให้ใช้
รูปไวยากรณ์พบว่าข้อผิดพลาดระหว่าง てから กับ たあとで
มีสัดส่วนร้อยละ 84.44 กับร้อยละ 13.33 (แผนภูมิ 7)
จะเห็นได้ว่าผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสับสนการใช้ระหว่าง
て กับ てから มากในกรณีแบบทดสอบให้ใช้รูป
ไวยากรณ์ จากผลดังกล่าวอภิปรายผลภาพรวมได้ว่า
ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถแยกแยะการใช้ระหว่าง
รูป て กับ てから และรูป て กับ たあとで ได้ในสัดส่วน
พอ ๆ กัน โดยร้อยละข้อผิดพลาดรวมที่เป็นรูป たあとで
มีสัดส่วนสูงกว่ารูป てから เล็กน้อย แต่เมื่อพิจารณา
แยกตามประเภทแบบทดสอบจะเห็นได้ว่าผู้เรียนกลุ่ม
เป้าหมายใช้รูป て เป็นรูป てから สูงในแบบทดสอบ
ให้ใช้รูปไวยากรณ์

ในการนำรูป て สู่การเรียนการสอนประเด็นแรก
ที่ชัดเจนและน่าจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายคือ ลักษณะ
คำกริยาที่ใช้ต้องเป็นคำกริยาแสดงความตั้งใจได้ทั้งใน
อนุประโยคและประโยคหลัก รวมถึงประธานของประโยค
โดยทั่วไปจำเป็นต้องเป็นบุคคลเดียวกัน ประเด็นต่อมา
ที่อาจเน้นย้ำคือ ห่วงเวลาที่เกิดการกระทำระหว่าง
อนุประโยคกับประโยคหลักจะไม่ทับซ้อนกัน เนื่องจาก
เป็นการกระทำต่อเนื่องตามลำดับก่อนหลัง

การชี้ประเด็นความแตกต่างนอกเหนือจาก
ลักษณะคำกริยาระหว่างรูป て กับรูป てから และ
たあとで แล้วอีกสิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือ การใช้กับ
เหตุการณ์ที่มีลำดับการเกิดที่แน่นอนซึ่งรูป てから และ
たあとで ไม่สามารถนำมาใช้บรรยายเหตุการณ์ได้

รูป てから

เมื่อพิจารณาผลการใช้รูป てから จากแบบ
ทดสอบทั้ง 2 ชนิดทำให้เห็นว่าคะแนนข้อผิดพลาดมีส่วน
มากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนข้อผิดพลาดของรูป て และ
たあとで โดยมีข้อผิดพลาดร้อยละ 58.69 ในแบบทดสอบ
3 ตัวเลือก (แผนภูมิ 2) และ 69.01 ในแบบทดสอบให้
ใช้รูปไวยากรณ์ (แผนภูมิ 3) โดยผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย
ทำแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกถูกมากกว่าแบบทดสอบให้
ใช้รูปไวยากรณ์ที่มีความหมายภาษาไทยกำกับเล็กน้อย

(22) 夜が(明けて・明けてから・明けたあ
とで)、出かけましょう。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 58.69)

(23) นี่เป็นนิสัยของฮานาโกะเมื่อเวลาที่มีเรื่อง
ขอร้องจะไม่พูดทันที แต่จะหายใจลึก ๆ 1 ครั้งก่อนพูด
ออกมา

これは、お願いがあるときの花子のくせ
です。すぐには言わず、ひと息、呼吸を(お
く)_____、話し出すのです。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 84.04)

³ ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสำรวจคลังข้อมูลภาษาญี่ปุ่น BCCWJ (Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese) พบการใช้ร่วม
ระหว่างรูป て กับ そろから จำนวน 842 ครั้ง จากจำนวนการใช้ そろから ทั้งหมด 18,587 ครั้ง ส่วนรูป てから กับ そろから พบการใช้
ร่วมกันเพียง 2 ครั้ง

(24) หลังจากเรียนจบก็ทำงานที่นี้มาตลอด
大学を(卒業する)_____、ずっと
この会社で働いている。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 53.99)

รูป *てから* มีความหมายที่ปรากฏในการแปล
ประโยคตัวอย่างหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นว่า “หลังจาก”
(มินนะโนะนิฮงโกะ เล่ม 2, 2559, น. 37; พจนานุกรม
รูปประโยคภาษาญี่ปุ่น, 2554, น. 318-319) นอกจากนี้
ยังมีการแปลว่า “แล้วค่อย” (พจนานุกรมรูปประโยค
ภาษาญี่ปุ่น, 2554, น. 318) แม้ว่าความหมายภาษาไทย
ที่กำกับจะมีคำว่า “ก่อน” ในประโยค (23) และ
“หลังจาก” ในประโยค (24) แต่จำนวนข้อผิดพลาดกลับมี
จำนวนมาก คือ ร้อยละ 84.04 และ 53.99 ตามลำดับ
เมื่อพิจารณาลักษณะการใช้ *てから* ของประโยค
(22)-(24) จะเข้ากับลักษณะการใช้ดังนี้

1. ประโยค (22) และ (24) รูป *てから* แสดง
จุดเริ่มต้นเวลาหรือมีความหมายเหมือนคำว่า 以来
“นับตั้งแต่หลังจากนี้ไป” กรณีแสดงความหมายจุดเริ่มต้น
คำหรือสำนวนแสดงเวลา เช่น 夜が明ける มักเกิด
ร่วมกับ *てから* และเมื่อเกิดร่วมกับ *てから* แล้วมีนัย
ความหมายแสดงจุดเริ่มต้นของเวลา เช่น 大学を卒
業してから ข้อผิดพลาดที่เกิดจากสาเหตุที่ไม่รู้ความหมาย
“จุดเริ่มต้น” นี้สอดคล้องกับข้อผิดพลาดที่พบในงานของ
梶井 (2004) ประโยค (6) และ (7) เนื่องจาก 夏休
みになる(こと)เป็นสำนวนแสดงเวลาจึงเกิดร่วมกับ
てから กล่าวได้ว่าประเด็นนี้ก็เป็นประเด็นที่ผู้เรียน
ในประเทศญี่ปุ่นเองผิดเช่นเดียวกัน

2. ประโยค (23) อนุประโยค *すぐには言わず、*
ひと息、呼吸をおいてから มีลักษณะเป็นเงื่อนไข
การเกิดของประโยคหลักที่ต้องเกิดก่อน *言い出す*

เมื่อพิจารณาลักษณะข้อผิดพลาดของรูป *てから*
ประกอบโดยแยกออกตามแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและ
แบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์พบว่าลักษณะข้อผิดพลาด
ระหว่าง *て* กับ *たあとで* คือ ร้อยละ 61.60 กับร้อยละ

37.60 และไม่ตอบร้อยละ 0.80 โดยลักษณะข้อผิดพลาด
เป็น *て* มากกว่า *たあとで* ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก
(แผนภูมิ 8) ส่วนแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์พบว่ามี
ข้อผิดพลาดระหว่าง *て* กับ *たあとで* มีสัดส่วนร้อยละ 58.84
กับร้อยละ 40.82 และผันผิดจำนวน 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ
0.34 (แผนภูมิ 9) ภาพรวมกลุ่มเป้าหมายเลือกให้ใช้รูป *て*
เป็นคำตอบมากกว่า *たあとで*

ทั้งนี้ปัญหาอาจเกี่ยวเนื่องกับการอธิบายในหนังสือ
เรียนที่ยังขาดการเชื่อมโยงการอธิบายระหว่างรูปคำ
กับความหมายของรูป และการชี้ให้เห็นความแตกต่าง
ระหว่างรูปที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น ในมินนะ
โนะนิฮงโกะ เล่ม 2 (2559, น. 36-37) บทที่ 16 ไม่มีคำ
อธิบายความแตกต่างระหว่างรูป *て* และ *てから* ซึ่ง
บรรจุในบทเดียวกัน อีกทั้งไม่มีการอธิบายลักษณะการ
ใช้รูป *てから* ในความหมายแสดงจุดเริ่มต้น

จากผลข้างต้นสามารถนำไปสู่แนวทางการสอนรูป
てから ได้ว่าควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะการใช้ *て*
から ที่แตกต่างจาก *て* และ *たあとで* ก่อน โดยควร
เน้นการสอนในประเด็นการเกิดร่วมกับคำหรือสำนวน
แสดงเวลา ทั้งที่ปรากฏในอนุประโยคและประโยคหลัก
เช่น ประโยค (22) ที่มี 夜が明ける เป็นสำนวนแสดง
เวลาในอนุประโยค และประโยค (24) ที่มีสำนวนแสดง
เวลา *ずっと* เป็นจุดสังเกต นอกจากนี้ ขอยกตัวอย่าง
เพิ่มเติม ได้แก่ ประโยค (25) และ (26) ซึ่งมีคำและสำนวน
แสดงเวลา ได้แก่ 明日になる(こと) และ 一週間 (ซึ่ง
เป็นคำแสดงว่า 就職が決まる(こと) เป็นจุดเริ่มต้น)

(25) 明日になってから、外の様子を見に
行こうと思う。

(26) 就職が決まってから、一週間も休ま
ずに働いている。

เนื่องจาก *てから* แสดงความหมาย “นับตั้งแต่
หลังจากนี้” จึงเกิดร่วมกับคำหรือสำนวนแสดงเวลาได้ทั้ง
ที่ปรากฏในอนุประโยค เช่น 明日になる และปรากฏ
ในประโยคหลัก เช่น 一週間も休まずに働いている

ประเด็นต่อมาที่ควรเสริมให้ผู้เรียนทราบในการเรียนรู้รูป てから คือลักษณะการใช้โดยมีนัยความหมายว่า อนุประโยคจะต้องเกิด มิฉะนั้นเหตุการณ์ในประโยคหลัก จะเกิดไม่ได้ เช่น ประโยค (23) มีร้อยละข้อผิดพลาดสูงกว่า ข้ออื่น ๆ คือ ร้อยละ 84.04 อนุประโยค すぐに は 言わず、ひと息、呼吸をおくこと (ไม่พูดทันที แต่ จะหายใจลึก ๆ 1 ครั้งก่อนจึง...) มีนัยแสดงเงื่อนไข ว่าเหตุการณ์ในอนุประโยคต้องเกิดก่อนเหตุการณ์ ในประโยคหลัก ตัวอย่างการใช้ てから ลักษณะนี้ เพิ่มเติม เช่น

(27) あなたがもうちょっと落ち着いてから、話すことにするよ。

(28) 「血液型を調べろ。いや、待て。救急車に乗せてから、しよう」

(29) 英語がうまくなってから、海外旅行しよう。

อนุประโยคในประโยคข้างต้นแสดงนัยความหมายว่าเป็นเงื่อนไขที่จะต้องเกิดขึ้นก่อนซึ่งรูป て และ たあとで ไม่ปรากฏการใช้ในสถานการณ์เช่นนี้ นอกจากนี้รูป てから ยังแตกต่างกับรูป て ในประเด็นที่รูป て ใช้กับการกระทำที่เกิดต่อเนื่องกันตามลำดับก่อนหลังที่แน่นอน เช่น

(30) 太郎はドアを開けて(?開けてから・?開けたあとで)、外に出た。(กริยาอาการเปิดประตูจะต้องเป็นกริยาอาการที่ต้องเกิดก่อนกริยาอาการออกไปข้างนอก)

ประโยค (30) ข้างต้นเมื่อใช้รูป てから และ たあとで จะทำให้ประโยคไม่เป็นธรรมชาติ

รูป たあとで

ผลการใช้รูป たあとで มีข้อผิดพลาดร้อยละ 61.74 ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก (แผนภูมิ 2) และ 42.10 ในแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ (แผนภูมิ 3) โดยผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถใช้รูป たあとで ในแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์ที่มีภาษาไทยกำกับได้ถูกต้องมากกว่า

รูป たあとで ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก ประโยครูป たあとで ในแบบทดสอบ ได้แก่

(31) 太郎は戦争が(終わって・終わってから・終わったあとで)死んだ。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 53.05)

(32) 「ゆっくり眠ってください。お医者さんが(いらして・いらしてから・いらしたあとで)、また話しにくるわ」と看護師が言った。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 70.42)

(33) 貸金庫の契約を済ませた後、もうすぐ引っ越すので、この契約を解約してください。

携帯代を(はらう)_____何日ぐらい

で利用停止が解除するんですか。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 63.85)

(34) 先生が(出かける)_____、奥さんから電話が来た。

先生が(出かける)_____、奥さんから電話が来た。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 33.33)

(35) 先生が(出かける)_____、奥さんから電話が来た。

(ข้อผิดพลาดร้อยละ 29.11)

รูป たあとで มีความหมาย “หลังจาก” “ภายหลัง” ใช้แสดงลำดับก่อนหลังแบบวัตถุวิสัย เหตุการณ์ที่เกิดในประโยคหลักส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์ในอนุประโยค เหตุการณ์ในอนุประโยค เกิดขึ้นเสร็จสมบูรณ์แล้วจึงเกิดเหตุการณ์ลำดับถัดมา ประโยค (31)-(35) อนุประโยคเกิดขึ้นเสร็จสมบูรณ์ ส่วน เหตุการณ์ในประโยคหลักเป็นเหตุการณ์ที่คาดการณ์ไม่ได้ว่าจะเกิดเมื่อไร ประโยคหลักสามารถใช้เป็นคำถามได้ เช่น ประโยค (33) ซึ่งแตกต่างกับรูป てから ที่ใช้ใน ประโยคคำถามได้เมื่อรูป てから แสดงจุดเริ่มต้นเวลา เท่านั้น

เมื่อพิจารณาลักษณะข้อผิดพลาดของรูป たあとで ประกอบโดยแยกเป็นแบบทดสอบ 3 ตัวเลือกและแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์พบว่า มีลักษณะข้อผิดพลาดโดยเลือกใช้ て กับ てから คือ ร้อยละ 43.73 กับร้อยละ 55.89 และไม่ตอบจำนวน 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 0.38 โดยลักษณะข้อผิดพลาดเป็น てから มากกว่า て ในแบบทดสอบ 3 ตัวเลือก (แผนภูมิ 10) ส่วนแบบทดสอบให้ใช้รูปไวยากรณ์พบว่า มีข้อผิดพลาดโดยเลือกใช้ て กับ てから มีสัดส่วนร้อยละ 28.25 กับร้อยละ 71.38 และผิดผิดจำนวน 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 0.37 มีลักษณะข้อผิดพลาดเป็น てから จำนวนมากกว่า て (แผนภูมิ 11)

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การใช้ たあとで ในประโยค (32) มีสัดส่วนข้อผิดพลาดมากที่สุดคือ ร้อยละ 70.42 ซึ่งไม่มีความหมายภาษาไทยกำกับเหมือนประโยค (34) และ (35) เมื่อพิจารณาการใช้รูป たあとで ในประโยค (31) (32) (34) (35) พบว่ามีลักษณะการใช้เหมือนกัน คือ แสดงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังและเหตุการณ์ในอนุประโยคเกิดขึ้นเสร็จสมบูรณ์ เหตุการณ์ในประโยคหลักจึงเกิดขึ้น ประโยค (31) เหตุการณ์ 太郎は戦争が終わる(こと) ประโยค (32) เหตุการณ์ お医者さまがいらす(こと) (คุณหมอมาโรงพยาบาล) จะต้องเกิดและเสร็จสมบูรณ์แล้วหลังจากนั้นจึงเกิดเหตุการณ์ (太郎が) 死んだ(こと) และ また話にくる(こと) โดยเหตุการณ์ (太郎が) 死んだ และ また話にくる(こと) ไม่สามารถระบุเวลาที่将会เกิดขึ้นได้ชัดเจนและไม่เกี่ยวข้องกันกับเหตุการณ์ในประโยคหลัก อนุประโยคข้างหน้าของประโยค (31) และ (32) จึงเป็นกรอบเวลากว้าง ๆ ให้กับเหตุการณ์ (太郎が) 死んだ และ また話にくる(こと) ประโยค (34) และ (35) ใช้หลักการอธิบายเหมือนประโยค (31) และ (32) ข้างต้น กล่าวคือ ประโยคหลักมีนัยความหมายว่าเหตุการณ์ 奥さんから電話が来た(こと) กับ 花子がやって来た(こと) เป็นสิ่งที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอนุประโยค ลักษณะประโยคเช่นนี้ไม่สามารถใช้ てから ได้ ข้อสังเกตที่ได้

จากประโยครูป たあとで ทั้ง 5 ประโยค คือ เนื่องจากมีคำว่า “หลังจาก” กำกับจึงอาจเป็นเหตุให้ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายตอบประโยค (34) และ (35) ถูกมากกว่า ประโยค (31) และ (32)

ประโยคที่มีสัดส่วนข้อผิดพลาดจากประโยค (32) ได้แก่ ประโยค (33) คือ ร้อยละ 63.85 เมื่อพิจารณาการใช้พบว่ามีความคล้ายคลึงกับการใช้รูป てから จึงทำให้ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เลือกตอบด้วยรูป てから ประโยค (33) ใช้รูป たあとで ในความหมายที่ว่าอนุประโยคกำหนดเวลาของประโยคหลักอย่างกว้าง ๆ และเหตุการณ์ในอนุประโยค 携帯代を払うこと มีนัยความหมายว่าเกิดขึ้นและเสร็จสมบูรณ์ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประโยคหลักสามารถใช้ในลักษณะประโยคคำถามได้ กรณีนี้ใช้รูป てから อาจทำให้ประโยคไม่เป็นธรรมชาติเนื่องจาก てから แสดงจุดเริ่มของการกระทำซึ่งตีความครอบคลุมเหตุการณ์ตั้งแต่แรก (ตั้งแต่เริ่มแจ้งเคาน์เตอร์ว่าจะจ่าย หยิบเงิน และหลังจากจ่ายเสร็จให้เทียบเคียงการอธิบายความแตกต่างระหว่าง てから กับ たあとで ในประโยค (12) เหตุการณ์การจ่ายเงินจะต้องมีนัยความหมายว่าเกิดขึ้นเสร็จสมบูรณ์แล้วหลังจากนั้นจึงมีเหตุการณ์เกิดขึ้น

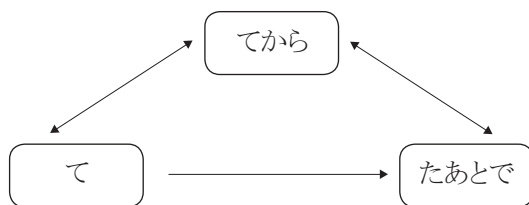
ในหนังสือเรียนส่วนใหญ่ขาดการเชื่อมโยงระหว่างรูปคำกับความหมายของ たあとで โดยรูป た ของคำกริยาแสดงกาลสมบูรณ์ของกริยา ดังนั้น เหตุการณ์ในอนุประโยคจึงมีนัยความหมายเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงโดยอาจไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในประโยคหลักด้วยเหตุนี้แม้ประโยคต่อไปนี้จะใช้ได้ทั้งรูป てから และ たあとで แต่นัยความหมายที่แสดงมีความแตกต่างกัน (日本語教育事典, 2002, p. 440-441)

(36) 友達の家へ行ってから酒を飲んだ。(สถานที่ดื่มเหล้า คือ ที่บ้านของเพื่อนหรือที่อื่น)

(37) 友達の家へ行ったあとで酒を飲んだ。(สถานที่ดื่มเหล้า คือ สถานที่อื่น (หลังจากไปบ้านเพื่อนแล้วก็ไปดื่มเหล้า (ที่อื่น)))

อีกทั้งรูป たあとで มีลักษณะสำคัญคือ การบรรยายเหตุการณ์แบบวัตถวิสัยหลายครั้งที่ประโยคในเหตุการณ์จะไม่มีอยู่ในรูปคำสั่ง ตั้งใจ ชักชวน ขอร้อง ซึ่งตรงข้ามกับรูป てから ที่อยู่ในการเหล่านี้ได้ แนวทางการสอนรูป たあとで จึงควรให้ข้อสังเกตเรื่องรูปคำของ たあとで ก่อนเพื่อโยงสู่ลักษณะของอนุประโยคที่ไม่ต่อเนื่องกับเหตุการณ์ของประโยคหลัก ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะที่มีส่วนทำให้ประโยครูป たあとで แสดงเหตุการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่ากลุ่มเป้าหมายเลือกตอบด้วยรูป てから เป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคำตอบที่ผิดทั้งในประโยคที่ควรใช้ て และ たあとで (แสดงด้วยภาพ 1 ด้านล่าง โดยหัวลูกศรชี้ไปยังรูปที่ตอบผิดเป็นส่วนใหญ่) ส่วนประโยคที่ควรใช้ てから มีลักษณะข้อผิดพลาดเป็นรูป て มากที่สุด ส่วนรูป て มีลักษณะข้อผิดพลาดเป็นรูป て และ たあとで ในสัดส่วนพอ ๆ กันจึงมีหัวลูกศรชี้สองทาง

ภาพ 1 ลักษณะการใช้ผิดระหว่าง 3 รูป

ผลในภาพ 1 ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อผิดพลาดที่พบในงานวิจัยของ 寺村 (1990) ซึ่งพบข้อผิดพลาดระหว่างรูป て กับ てから และ たあとで

6. สรุป

จากจำนวนข้อผิดพลาดรวมทั้งหมดสรุปได้ว่า ผู้เรียนยังขาดความเข้าใจการเลือกใช้ て・てから・たあとで แม้ว่าผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้รูป て ผ่านการจดจำคำเกิดร่วม คือ そろから ได้เป็นอย่างดี

แต่ยังขาดการเรียนรู้ลักษณะเฉพาะของประโยคที่มีรูป 3 รูปปรากฏ

ลักษณะข้อผิดพลาดที่พบจำนวนมาก คือ การใช้ て สับสนกับ てから และ たあとで การใช้ たあとで สับสนกับ てから และการใช้ てから สับสนกับ て

ความแตกต่างระหว่างแบบทดสอบมีส่วนทำให้ ผู้เรียนเลือกใช้รูป て・てから・たあとで ได้แตกต่างกัน กล่าวคือกรณีรูป て・たあとで เมื่อมีประโยคความหมายภาษาไทยกำกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกใช้รูป て・たあとで ได้ถูกต้องกว่าประโยคที่ไม่มี ความหมายภาษาไทยกำกับ ส่วนรูป てから ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกใช้ได้ถูกต้องน้อยลงเมื่อประโยคมีความหมายภาษาไทยกำกับ (แผนภูมิ 1)

7. ข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการใช้รูปไวยากรณ์ て・てから・たあとで ที่จัดอยู่ในไวยากรณ์ขั้นต้นที่มีความหมายคล้ายกันทั้งในประเด็นความหมายและวิธีใช้ โดยศึกษากับกลุ่มผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ซึ่งกระจายในภูมิภาคต่าง ๆ การศึกษาในขั้นต่อจากนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากนำรูปแบบการวิจัยนี้ไปใช้ศึกษากับรูปไวยากรณ์ชั้นกลางและขั้นสูงหรือขั้นต้นอื่น ๆ ที่มีความหมายและวิธีใช้ที่คล้ายคลึงกัน โดยศึกษากับกลุ่มผู้เรียนที่กว้างขึ้นซับซ้อนขึ้น และเพิ่มกระบวนการสัมภาษณ์หาสาเหตุการเลือกใช้รูปไวยากรณ์ นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ยังสามารถนำไปต่อยอดในการสอนรูป て・てから・たあとで ในประเด็นการให้ความหมายภาษาไทยกำกับ การชี้ประเด็นลักษณะของประโยคที่ควรใช้ และข้อสังเกตคำและสำนวนที่เกิดร่วมกับรูป て・てから・たあとで

*ขอขอบคุณอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). (2557). *ไฉจิ 1 ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.
- [2] ——— (2554). *พจนานุกรมรูปประโยคภาษาญี่ปุ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.
- [3] ——— (2558). *มินนะ โนะ นิฮงโกะ เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.
- [4] ——— (2559). *มินนะ โนะ นิฮงโกะ เล่ม 2*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.
- [5] ——— (2558). *มินนะ โนะ นิฮงโกะ เล่ม 3*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.
- [6] 庵功雄 (2014).「文法シラバスの作成を科学する」『公開シンポジウムシラバス作成を科学にする—日本語教育に役立つ多面的な文法シラバスの作成—』, 3-16.
- [7] 庵功雄他 (2001).『中上級を教える人のための日本語文法ハンドブック』東京: スリーエーネットワーク.
- [8] ——— (2008).『初級を教える人のための日本語文法ハンドブック』東京: スリーエーネットワーク.
- [9] 岩田一成 (2012).「予稿集原稿: 初級シラバス再考—教材分析とコーパスデータを基に—」『広島市立大学発表ハンドアウト』広島: 広島市立大学.
- [10] ——— (2014).「口頭表現出現率から見た文法シラバス」『予稿集シラバス作成を科学にする—日本語教育に役立つ多面的な文法シラバスの作成—』, 17-26.
- [11] 王蕊 (2009).「日本語上級レベル学習者の接続表現の使用状況に関する調査—中国語母語話者のストーリーテリングテストを中心に—」『ポリグロシア』17, 117-128.
- [12] 加藤紀子 (2002).「作文データから考える初級の文法指導 接続詞・接続表現を中心に」『第14回日本語教育連絡会議報告発表論文集』, 31-35.
- [13] 寺村秀夫 (1990).『外国人学習者の日本語誤用例集—特別推進研究日本語の普遍性と個別性に関する理論的及び実証的研究』大阪: 大阪大学.
- [14] ——— (1992).「時間的限定の意味と文法的機能」『寺村秀夫論文集 I—日本語文法編』東京: くろしお.
- [15] 日本語教育事典(縮刷版12刷発行). (2000). 東京: 大修館書店.
- [16] 榊井雅子 (2004).「「一タアトデ」を用いた時間構文の研究:「テカラ」及び「タアト」との異同を考える」『熊本大学留学生センター紀要』8, 13-30.
- [17] 水野マリ子 (2001).「「一てから」と「一たあとで」—一文の切れ続きに関する一考察—」『神戸大学留学生センター紀要』7, 69-77.
- [18] 吉永尚 (2012).「テ形における統語的考察」『園田学園女子大学論文集』46(1), 113-123.

หน่วยงานผู้แต่ง: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Affiliation: Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

Corresponding e-mail: ntuptim@hotmail.com